

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ
“СВ.КЛ.ОХРИДСКИ”
СТОПАНСКИ ФАКУЛТЕТ

България, София 1113
Бул.”Цариградско шосе”125, бул. 3
Тел.: (+359 2) 873 83 10
Факс: (+359 2) 873 99 41
E-mail: info@feb.uni-sofia.bg

SOFIA UNIVERSITY
“ ST. KLIMENT OHRIDSKI “
FACULTY OF ECONOMICS AND
BUSINESS ADMINISTRATION
Bulgaria, Sofia 1113
125 Tzarigradsko chaussee blvd., bl. 3
Tel.: (+359 2) 873 83 10
Fax: (+359 2) 873 99 41
E-mail: info@feb.uni-sofia.bg

Наименование на учебната дисциплина МИКРОИКОНОМИКА II	
Титуляри на курса: проф. д-мн Иван Иванов, гл.ас. Горица Чилева	
Характер на дисциплината Задължителна	Образователно-квалификационна степен Бакалавър
Година III – та	Семестър V - ти
Кредити -5	Часове 60 часа лекции и 45 часа упражнения
Характер на обучението Редовна форма	Език на обучението Български

Цели на курса

Курсът е предназначен да задълбочи познанията по Микроикономика, придобити в първи курс като същевременно се акцентира върху използването на количествени и статистически методи в теоретичния анализ. Студентите трябва да усвоят свойствата на микроикономическите процеси чрез анализиране на техни модели.

Методи на преподаване – интерактивни методи, самостоятелна работа

Методи на оценяване

Крайната оценка се сформира като сбор от резултатите от три контролни, които се провеждат през равни интервали през семестъра и един финален изпит през редовната сесия. Всяко контролно се провежда върху материала от между две поредни контролни и съдържа 6 (шест) въпроса – три върху лекционния материал и три задачи, подобни на решаваните в упражненията между двете контролни.

В края на семестъра студентите, получили точки
в интервала 80 – 94.5 - получават оценка Много добър 5
в интервала 95 – 105 - получават оценка Отличен 6.

Студентите с тези резултати получават тези оценки и не се явяват на финален изпит по дисциплината (по желание).

Останалите студенти се явяват на финален изпит върху целия материал – между 12 и 14 въпроса като 60% от въпросите са върху теоретичен материал и останалите въпроси са върху темите от упражненията за време от 120 до 150 минути. Максималният брой точки от изпита е 100.

Сумата от точките от контролните през семестъра и писмения изпит през сесията определя крайния резултат за всеки студент. Оценка се формира по следната скала:

Точки	Оценка
103т. – 127т.	Среден 3
128т. – 154т.	Добър 4
155т. – 185т.	Много добър 5

186т. – 205т. Отличен 6

По време на поправителната сесия се провежда писмен изпит във формата на тест (по-голям по обем от теста през редовната сесия и обхващащ целия материал). Максималният брой точки е 100. Оценка се формират по следната скала:

Точки	Оценка
50т. – 62.5т.	Среден 3
62.6т. – 75т.	Добър 4
76т. – 90т.	Много добър 5
91т. – 100т.	Отличен 6

Студенти, записани в по-горен курс без да са взели изпита имат право на избор за начина на изпит по дисциплината:

1. Правят контролни през семестъра и се оценяват като студентите от редовния курс.
2. Не се явяват на контролни и полагат разширен тест (върху целия материал) на датата за провеждане на семестриалния тест през редовната сесия, но предварително уведомяват преподавателя или асистента, за да им бъде изготвен вариант.

Предварителни изисквания

Студентите трябва да са преминали обучение в курсовете по Висша математика, Микроикономика, Макроикономика и Количествени методи за икономически анализ.

Анотация

Микроикономиката е основа за всички останали икономически дисциплини: макроикономика, икономика на труда, индустриална организация, международна икономика, държавни финанси, а също така и на повечето бизнес дисциплини: финанси, банково дело, маркетинг и стопанско управление. Тъй като Микроикономиката анализира избор при наличието на оскъдни ресурси, ограничение пред което са изправени почти всички хора и фирми, курсът е приложим за най-широк кръг от специалисти - управленци, инженери, юристи, правителствени служители, както и в ежедневните житейски ситуации. Настоящият курс ще е най-полезен обаче за онези, които ще продължат обучението си в магистърски и докторски програми по икономика и бизнес у нас и в чужбина.

По-важни теми: поведение на потребителя, несигурност и информационни проблеми, производство и анализ на фирмата, свършена конкуренция, монопол, олигопол, монополистична конкуренция, теория на игрите, общо равновесие и благоденствие, публични блага, странични ефекти. Особено се наблюдава на приложението на теоретичните понятия в практиката на икономиките в преход.

СЪДЪРЖАНИЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА:

А. Лекции:

№	Тема:	Брой часове
1.	<p>1. ВЪВЕДЕНИЕ В МИКРОИКОНОМИКА II</p> <p>1.1. Кратък прегovor на математическия и статистически апарат. Ползата от изучаването на Микроикономика II.</p> <p>1.2. Икономически модели - създаване, проверка и прилагане на практика.</p>	6
2.	<p>2. ПОВЕДЕНИЕ НА ПОТРЕБИТЕЛЯ - ИЗБОР И ТЪРСЕНЕ.</p> <p>2.1. Полезност.</p> <p>2.1.1. Дефиниция, допускания, видове полезност.</p> <p>2.1.2. Криви на безразличие, бюджетни ограничения и максимизиране на полезността.</p> <p>2.1.3. Пряка и непряка функция на полезността, разходна функция, функции на търсенето на Маршал и Хикс. Основни твърдения. Твърдение на Рой.</p>	4
	<p>2.2. Избор - промени в дохода и цената.</p> <p>2.2.1. Промени в дохода - нормални, малоченни и луксозни стоки, крива на Енджъл.</p> <p>2.2.2. Промени в цената - уравнение на Слуцки: ефект на дохода и ефект на заместването, парадокс на Гифън, предлагане на труд.</p>	4
	<p>2.3. Пазарно търсене и еластичност на търсенето.</p> <p>2.3.1. Построяване на пазарните криви на търсенето - обобщаване по стоки и по потребители.</p>	2
	<p>2.3.2. Еластичност на търсенето - видове и приложение.</p>	2
	<p>2.4. Несигурност и информация.</p> <p>2.4.1. Лотарии и очаквана полезност.</p> <p>2.4.2. Мерки и способи за избягване на риска, застраховане и диверсификация на портфейл от активи.</p> <p>2.4.3. Асиметрична информация - видове и начини за решаване на проблемите, свързани с неблагоприятния избор (adverse selection) и моралния риск (moral hazard).</p>	2
	<p>3. ПРОИЗВОДСТВО И ПРЕДЛАГАНЕ.</p> <p>3.1. Производство.</p> <p>3.1.1. Производствени функции - видове и свойства.</p> <p>3.1.2. Пределни продукти, изокванти и техническа норма на заместване. Промяна в технологията.</p> <p>3.1.3. Възвращаемост от мащаба и еластичност на мащаба - значение.</p>	2
<p>3.2. Анализ на разходите.</p> <p>3.2.1. Минимизиране на разходите.</p>	4	

	<p>6.3.1. Същност и класификация на капитала. Сегашна стойност и инвестиции. Търсене и предлагане на капитал. Лихва.</p> <p>6.3.2. Човешки капитал - същност и значение.</p>	
7.	<p>7. ВСЕОБЩО РАВНОВЕСИЕ И БЛАГОДЕНСТВИЕ.</p> <p>7.1. Общо равновесие при чиста размяна.</p> <p>7.1.1. Кутия на Еджуърт - договорна крива. Конкурентни цени и роля на аукционера.</p> <p>7.1.2. Равновесие на Валрас и Парето-ефективност. Първа и втора теорема на икономиката на благосъстоянието (Welfare Economics). Максимизиране на благосъстоянието.</p> <p>7.2. Общо равновесие при производство.</p> <p>7.2.1. Производствен сектор. Крива на производствените възможности.</p> <p>7.2.2. Равновесие и благосъстояние при производство. Икономика "Робинзон Крузо".</p>	<p>2</p> <p>4</p>
8.	<p>8. НЕДОСТАТЪЦИ НА ПАЗАРНИЯ МЕХАНИЗЪМ - ВЪНШНИ ЕФЕКТИ И ПУБЛИЧНИ БЛАГА.</p> <p>8.1. Външни ефекти (externalities).</p> <p>8.1.1. Същност и примери за външни ефекти. Пазари и ефективност. Социална цена.</p> <p>8.1.2. Решаване на проблемите, възникващи от външните ефекти. Регулиране, данъци и глоби. Права на собственост и теорема на Coase. Икономика и право.</p> <p>8.2. Публични блага (public goods).</p> <p>8.2.1. Характерни черти, видове и примери.</p> <p>8.2.2. Търсене и предлагане на публични блага. Проблемът с гратисчията (free-rider problem)</p> <p>8.2.3. Теории за публичния избор. Недостатъци на правителствената намеса в икономиката. Гласуване, парадокс на гласуването, мнозинство, теорема на междинния гласоподавател, групи по интереси.</p>	<p>2</p> <p>2</p>
	Общо:	60

Б. Упражнения:

№	Тема, вид на занятието:	Брой часове:
1.	Производство. Производствена функция. Изокванти. Среден и пределен продукт. Производство при един и два ресурса – графично представяне. Функция на Коб-Дъглас. Закон за намаляващата възвръщаемост. Пределна норма на техническо заместване. Възвръщаемост от мащаба.	3

2.	Максимизиране на печалба – графично и аналитично представяне в краткосрочен и дългосрочен план. Графично извеждане на факторното търсене (factor demand) и предлагането на готова продукция чрез метода на сравнителната статика.	3
3.	Разходи и разходна функция. Видове разходи, графично представяне. Изоразходни криви (isocosts). Разходи в къс и дълъг период. Техническа и икономическа норма на заместване.	3
4.	Условие за минимизиране на разходите. Функция на Лагранж и значение на множителя на Лагранж. Възвръщаемост относно мащаба и функцията на общите разходи – графично извеждане на вида й.	3
5.	Максимизиране на печалба чрез минимизиране на разходите. Аналитично извеждане на факторното търсене (factor demand) и предлагането на готова продукция.	3
6.	Поведение на потребителя. Криви на безразличие и бюджетни ограничения. Полезност – видове, функция. Максимизиране на полезност. Функция на Лагранж. Пределна норма на заместване.	3
7.	Пряка и непряка функция на полезност, функция на разноските. Функции на търсенето на Маршал и Хикс. Тъждество на Рой. Изследване промяната в оптималната комбинация на потребление чрез формули на Крамер.	3
8.	Избор на потребителя. Промени в дохода – нормални, необходими, луксозни и малоценни стоки, крива на Енджъл. Промени в цената – обикновени блага и стоки на Гифън. Уравнение на Слуцки. Ефекти на дохода и заместването. Криви „цена-потребление” и „доход-потребление”.	4
9.	Решаване на задачата за търсене на работа – ефекти на дохода и заместването. Проявени предпочитания	2
10.	Избор в условията на неопределеност. Риск. Очаквана стойност. Средно отклонение, стандартно отклонение / дисперсия. Отношение към риска – избягване (risk aversion), предпочитание (risk-loving) и неутралност (risk neutrality). Рискова премия. Начини за намаляване на риска. Застраховане – примери за честно и нечестно застраховане. Диверсификация.	4
11.	Свършена конкуренция. Индивидуално и пазарно търсене и предлагане. Ценообразуване при свършена конкуренция – графично представяне в краткосрочен и дългосрочен план. Модел на паяжината за свършено-конкурентни пазари.	2
12.	Оценка на правителствени политики – потребителски, производствен излишък, загуба за обществото. Минимални цени, ценови подкрепи, производствени квоти, данъци, субсидии. Ефективност и благосъстояние. Данъчни приходи, крива на Лафер, емпирични приложения.	3
13.	Пазарна сила – монопол и монопсон. Производствено решение на монополиста. Отрицателни ефекти от монопола – ценообразуване и неефективност. Измерване на монополната власт. Сравнение със	3

	съвършената конкуренция – загуба за обществото. Естествен монопол. Регулиране на монополите.	
14.	Олигопол – същност и видове. Пречки за навлизане на пазара. Модели на пазара при дуопол – Курно, Стакелберг, Бертран. Сравнение с монопол и съвършена конкуренция.	3
15.	Съревнование срещу сливане – затворническа дилема. Лидерство в цените. Анализ на картелното ценообразуване. Преговор.	3
	Общо:	45

Основна литература:

1. Kreps, D. (1990) A Course in Microeconomics Theory;
2. Mansfield , Microeconomics: Theory. Applications, 7th edition 1991; 11th edition 2003.
3. Nicholson, W. (1990) Intermediate Microeconomics, 5th edition, (The Dryden Press);
4. Pindyck and Rubinfeld (1989), Microeconomics;
5. Silberberg Eugene, Suen Wing, The Structure of Economics, A mathematical analysis, 3rd edition, McGraw-Hill, 2001.
6. Varian, H. (1990), Intermediate Microeconomics;
7. Varian, H. (1992), Microeconomic Analysis (New York: W.W. Norton & Company);
8. Лейдлър Дейвид, Естрин Сол, Увод в микроикономиката, Университетско издателство “Св. Кл. Охридски”, София, 1992.
9. Ракарова Събина, Микроикономикс, второ равнище, първа/втора част, Тракия-М, София, 1999/1998.
10. Смит Аласдър, Математическо въведение в икономиката, Университетско издателство “Св. Кл. Охридски”, София, 2000.
11. Спасов Трайчо, Пашов Пламен, Микроикономика с тестове и задачи, 2ро издание, Нова Звезда, София, 2002.
12. Франк Роберт Х., Микроэкономика и поведение, ИНФРА-М, Москва, 2000.

Д. Допълнителна литература:

Освен тези основни източници, по време на курса на студентите ще се препоръчва и допълнителна литература. Подходящи статии има периодично в списанията: Икономика, Икономическа мисъл, "The Economist.", Fortune и др., и във вестниците Пари, Капитал, Банкеръ, The Wall Street Journal, The Financial Times. В интернет също може да се намери огромно разнообразие от литература, особено на страниците на световните университети.

Съставил: проф. дмн Ив. Иванов